

Foto: H.K.H. Prinses Beatrix heeft met de al bijna 65-jarige "De Groene Draeck" vele reünies van bezocht. Op de foto de laatste keer in Lemmer in 2015 waar ze als Admiraal de vlootshow afnam.

De pioniersgeest van het Stamboek

In de vorige Spiegel bogen we ons over het allereerste jaar van het Stamboek, maar het tweede jaar was minstens zo belangrijk. Dat stond in het teken van de achttiende verjaardag van H.K.H. Prinses Beatrix, die een oud-Hollands rond jacht kreeg van het Nederlandse volk. Een enorme aanmoediging voor iedereen die vaderlandse schepen een warm hart toedroeg.

In 1945 omvatte ons Varend Erfgoed slechts een fractie van wat er ooit had bestaan. En dat gold ook voor de kennis over deze schepen. Die hoorden zo bij het landschap, ze waren zo vanzelfsprekend, dat onze voorouders er vrijwel nooit over gepubliceerd hadden. De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten sprong in dit gat. Haar oprichters zochten en kregen de publiciteit. Er werden reünies georganiseerd (de eerste in 1953, voorafgaand aan de officiële oprichting van de SSRP) en er werd een archief opgebouwd. Het opmeten van nog bestaande schepen was een initiatief van de SSRP. Hiermee lagen de oude scheepsvormen vast voor het nageslacht. Het publiceren ervan lag in het verlengde van haar doelstellingen.

Het Prinsessejacht De Groene Draeck

Op 31 Januari 1956 vierde H.K.H. Prinses Beatrix haar achttiende verjaardag. Het lag, gezien de geschiedenis, voor de hand dat aan de Prinses een jacht werd aangeboden. Het aanbod luidde: *Een jacht geschikt om ermede de binnenwateren van ons land te bevaren, met inbegrip van Waddenzee, Zuiderzee, Zuid-Hollandse en Zeeuwse Stromen.* Een Comité, zich noemende "Varend Nederland", werd samengesteld en de Prinses koos voor een oud-Hollands, rond vaartuig. Een Lemsteraak bleek het beste aan haar verlangens te voldoen.

De eerste voorzitter van de SSRP, C. J. W. van Waning, lid van het Comité, schreef daarover: 'Dat H.K.H. Prinses Beatrix voor een Lemsteraak kiest, heeft iedereen, die in zijn hart een warm plekje heeft voor de typisch Nederlandse scheepsvor-

men, verheugd. Scheepsvormen, zoals deze in eeuwen zijn ontwikkeld en als het ware zijn vergroeid met ons waterland in al zijn verscheidenheid. We hopen dat het Oranjestraak in de persoon van onze Kroonprinses een voorbeeld heeft gesteld, dat aan de gelukkig weer groeiende belangstelling voor onze ronde en platbodemschepen die aanmoediging mag geven, die deze vaderlandse schepen zo ten volle verdienen. Deze aanmoediging is niet alleen gegeven door de keuze van een oud-Nederlands rond jacht, maar vooral ook door het aanvaarden van de functie van Beschermvrouwe van de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten op 15 juni 1957, de dag, waarop *De Groene Draeck* aan haar werd overgedragen.'

De SSRP schonk de roerversiering, de draak. Over het schip verscheen een boek, de eerste monografie waaraan de SSRP ook heeft meegewerkt, uitgegeven door drukkerij Roelants in Schiedam. Dat de Prinses een voorbeeld heeft gesteld blijkt uit de ongekende populariteit van de Lemsteraak in de jaren die volgden.

Het boek Ronde en Platbodemjachten

Het boek *Ronde en Platbodemjachten* van Mr. T. Huitema werd in 1962 uitgegeven onder auspiciën van de SSRP en is in ongewijzigde vorm nog altijd in de boekhandel te krijgen. Ten tijde van de uitgave was de tekst vernieuwend en waren de tekeningen documentair. Hoofdredacteur Jan Loeff van de *Waterkampioen* schreef daarover: 'Zo is dan eindelijk het lang verbeide "boek van het Stamboek", uitgekomen! Als er ooit een uitgave in ons land

verschenen is, waarnaar velen hebben uitgekeken en dat een leemte opvult, dan is het zeker dit boek [ ]. Er hebben verschillende auteurs aan dit boek meegewerkt en deze hebben allen gegeven wat zij wisten of meenden te weten over het jachttype, dat zij hebben beschreven. Dit is een belangrijk werk, dat een schat van wetenswaardigheden bevat, een bron van kennis, die niet overschat kan worden, rijk geïllustreerd met foto's en tekeningen tussen de tekst.' Het boek is geschreven met de kennis van toen. Veel wat er in staat geldt nog steeds. Maar met de kennis van nu, zou je een nog veel informatiever boek kunnen samenstellen.

De vloot in de beginjaren

In 1955 bestond de vloot volledig uit schepen die gebouwd waren door scheepsbouwers op scheepswerven die werkten volgens oude tradities. Het was een relatief beperkt aantal. Door alle publiciteit, het verbouwen van overbodig geworden zeilende vissersschepen en vrachtschepen, en natuurlijk het bouwen van nieuwe schepen met behulp van nieuwe technieken, zoals het lassen, werd het ronde en platbodemjacht populair. Handelaar Appie Hagewoud bood in de jaren zestig in de *Waterkampioen* zo ongeveer een halve skûtsje-vloot te koop. 'Ik koop ze overal in het land en heb eigen tipgevers, schippers en oude kennissen,' zo vertelde Appie in een interview. 'Want sinds de Prinses met een Lemsteraak zeilt, wil iedereen een rond schip of een platbodem hebben en daar worden dikke prijzen voor betaald, vooral als ze volgens tekening worden gerestaureerd en tot luxe jacht verbouwd.'

Dit artikel is de tweede van een reeks om de ondernemingsgeest van de oprichters en de gevolgen daarvan voor het voetlicht te brengen.

JAN EISSENS, STAMBOEKBEHEERDER

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid.
Administratie: Rita Eissens - van Goor.
Stamboekbeheer: Jan Eissens.
Tel. 050-4094094
E-mail: administratie@ssrp.nl